

Demens i fokus – viden, behandling og nye muligheder

Faciliteret samtale mellem:

Hanne Gottrup, overlæge og ph.d., Neurologisk afd. på Aarhus Universitetshospital samt forperson for styregruppen for DanDem

Helena Sophia Coley Gleerup, læge ved Nationalt Videncenter for Demens, Rigshospitalet

Karen Tannebæk, uddannelsesleder ved Nationalt Videnscenter for Demens

Sofie Dunkerley, videnskonsulent i Alzheimerforeningen

Demensudredning og behandling

Alzheimerforeningens Landsmøde

Middelfart den 30. maj 2026

Hanne Gottrup
Overlæge, Ph.d.
Neurologisk Klinik, Demens
AUH

Familie & Sundhed • 21. maj 2019 kl. 13.14

Mange demenspatienter bliver ikke udredt af specialister

Nye tal viser forskelle i kvaliteten af demensudredning på tværs af regioner

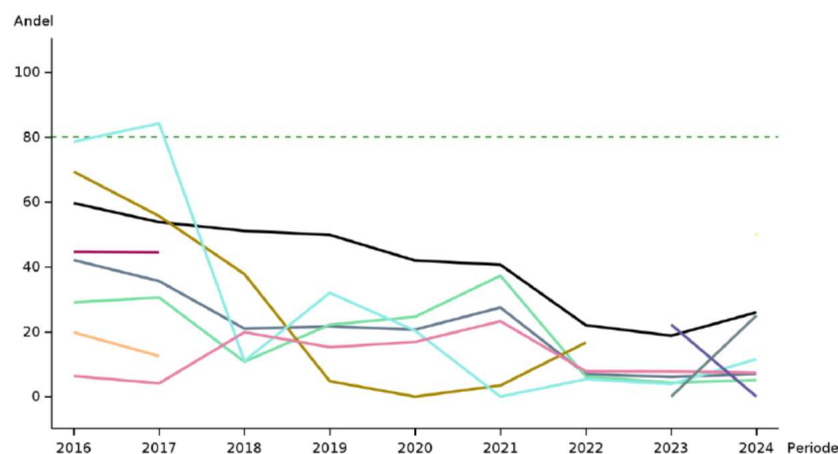
Demens-udredningen skiller sig ud i en region: 'De har fået en sur smiley'

Spidskandidater til regionsrådsvalget lover ændringer.

Demens udredning i Danmark (DanDem)

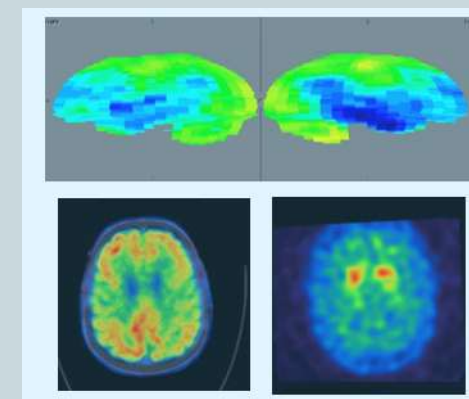
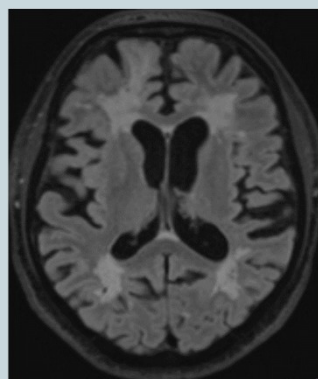
- Der udredes 36% flere i 2024 end i 2016
- 72% får en demensdiagnose
- 19% har lette kognitive symptomer (MCI)
- Af de som får en demensdiagnose har
57 % har demens i moderat til svær grad på diagnosetidspunkt

2016: 74% udredes < 90 dg (63-88)
2024: 26% udredes < 90 dg (7-36)

Hvor er vi i dag med udviklingsmål?

	2017	2024
Udvidet kognitiv vurdering	74 %	96 %
Funktionsvurdering (ADL)	85 %	94 %
MR-skanning ved kredsløbsdemens	32 %	65 %
Supplerende undersøgelser	57 % (2021)	75 %

Status over ny behandling til tidlig Alzheimers sygdom

Lecanemab og Donanemab er godkendt af EMA/EU

Det er antistoffer mod beta-amyloid og indgives via et drop

Forsinker kognitiv forværring efter 18 mdrs. behandling

Medicinrådet afviste Lecanemab som standard behandling ud fra vurdering af effekt, omkostninger og risiko for alvorlige bivirkninger.

Donanemab skal vurderes af Medicinrådet i efteråret 2026

Mange studier pågår – bl.a.

Trontinemab – et nyt forsøgslægemiddel som aktuel undersøges

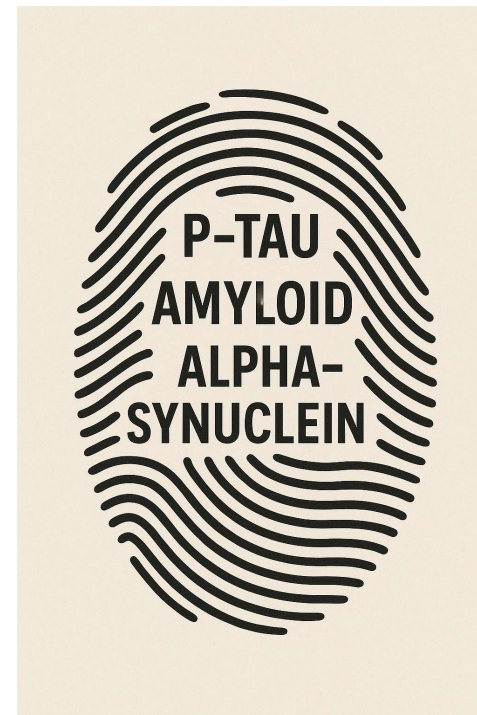
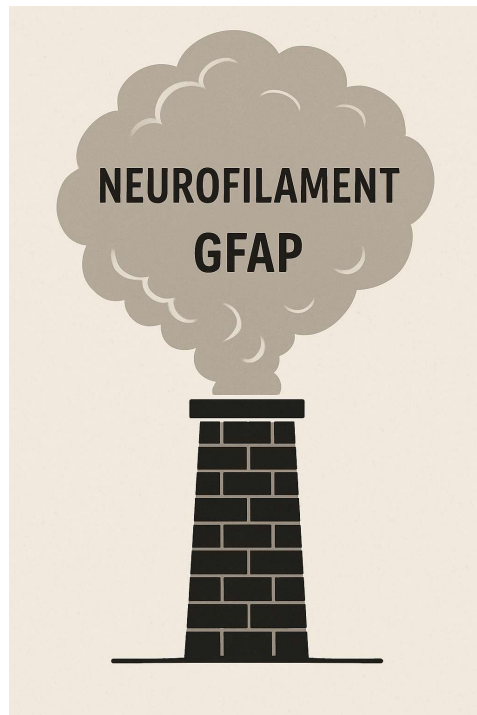

Demensdiagnostik, biomarkører og ny viden

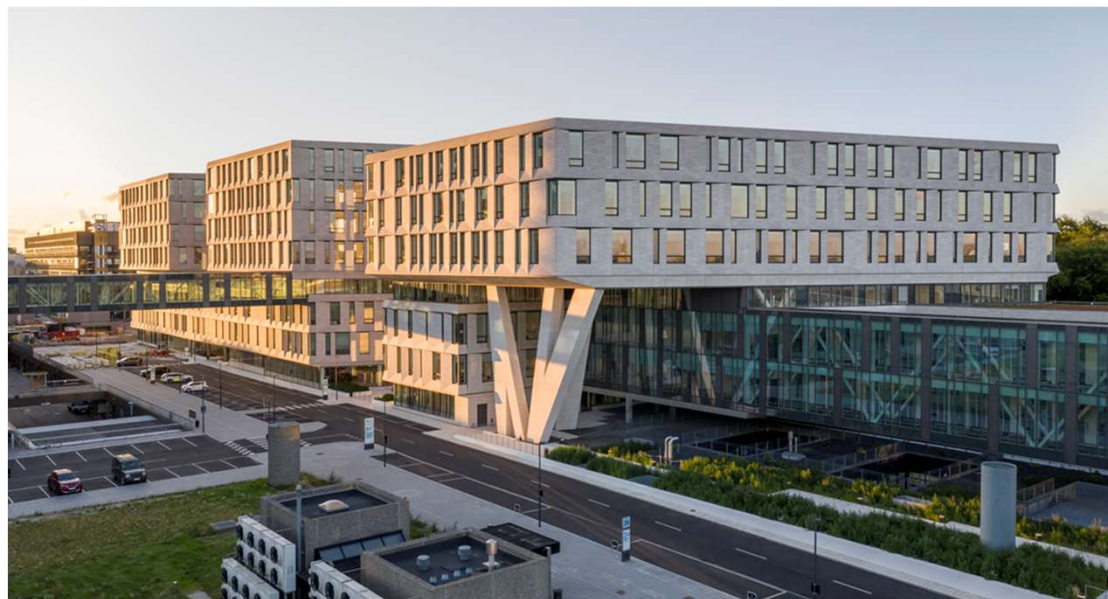
Helena Sophia C. Gleerup, læge
Nationalt Videnscenter for Demens
Rigshospitalet

Hvad er en biomarkør?

- Et mål for biologiske processer i kroppen
- I demensforskning fokuserer vi på markører, der indikerer sygdomme i hjernen

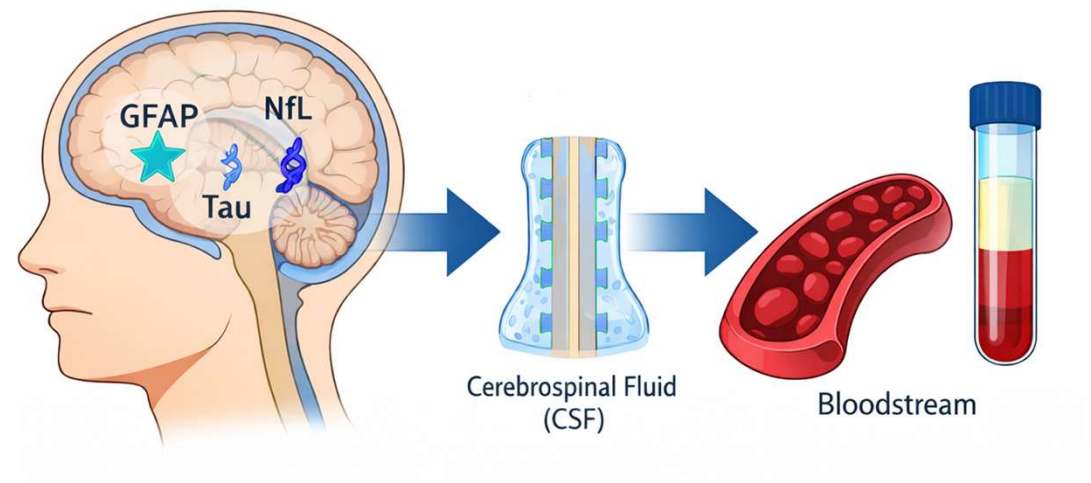
- Hukommelsesklinikken får ca. 2100 nye henvisninger pr. år
- Neurologisk vurdering, rygmarvsvæske, scanninger, neuropsykologi

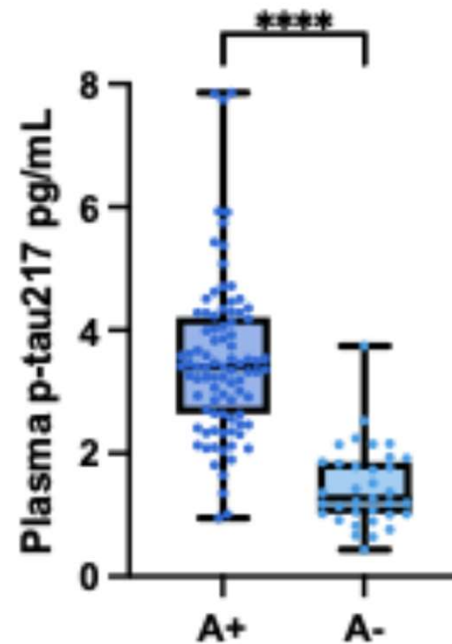
- Biomarkører i væv udenfor hjernen:
F.eks. i blod, spyt, digitalt
- Billigere, lettere, mindre invasiv,
kræver mindre træning

- Aktivt forskningsområde
- Har god sammenhæng med forandringer i hjernen
- Blodbiomakører har potentiale i udredningen

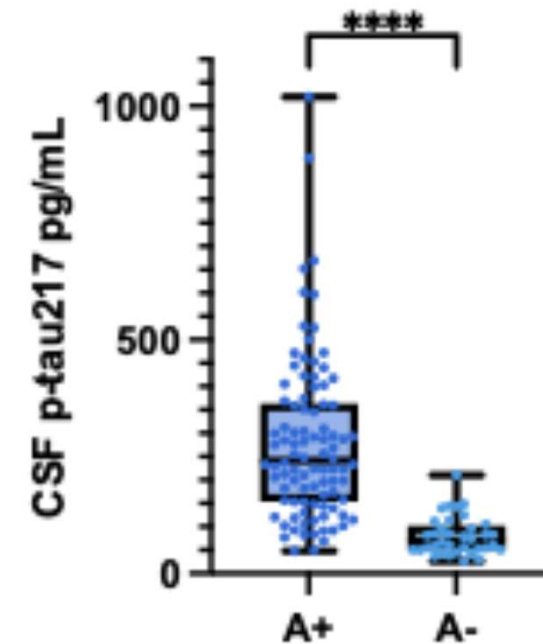

Blod

AUC: 0.94

Rygmarvsvæske

AUC: 0.92

- Flere patienter og flere der skal udredes i almen praksis
- Stigende brug af biomarkører i udredningen

Psykosociale indsatser

Alzheimerforeningens landsmøde 2026

Karen Tannebæk

Uddannelsesleder, specialeergoterapeut, Soc.D, MPG, certificeret CST træner

Nationalt Videnscenter for Demens

NATIONALT
VIDENSCENTER
FOR DEMENS

Psykosociale indsatser

Indsatser der støtter/vedligeholder/ forbedrer funktioner, trivsel og livskvalitet

Use it or lose it!
At holde fast i det man kan

Swaab, 1991

- Struktureret stimulation gennem aktiviteter og samtaler i grupper
- Aktiviteter der stimulerer forskellige områder i hjernen
- Samtalen fokuserer på at **skabe nye tanker, idéer, perspektiver, holdninger** og meninger frem for fakta

FORSKNING VISER:

- **Positiv forbedring** af kognition, kommunikation, hukommelse, og depression
- Deltagere oplever øget livskvalitet, øget selvtillid, bedre humør, og er opløftet over at kunne gøre en positiv forskel i deres sygdomsforløb

Desai et al (2024), Orrell et al. (2014)
Foto: Mathias Lovgreen

Fysisk træning er en vigtig indsats i alle stadier af demenssygdom

- Forskning finder **effekt på styringsfunktioner og mentalt tempo**
Opmærksomhedskontrol, kognitiv fleksibilitet, planlægning og overblik
- Andre studier viser **effekt på flere kognitive og psykiske funktioner**
Bl.a. det danske ADEX-studie
- **Fysisk træning påvirker hjernen** og udviklingen af Tau- ophobninger
(Tau-ophobninger er den bedste indikator for udvikling af Alzheimers sygdom)
Kombinationsbehandling med kognitiv stimulationsterapi og fysisk træningsforløb er gavnligt for mange og har vist gode resultater

Dauwan et al. (2021), Hoffmar

- **Samtalegrupper og meningsfulde fællesskaber**
- **Meningsfulde aktiviteter med tilpasset stimulation**
Fx musik og sang kan understøtte personens ressourcer, understøtte identitet og skabe samhørighed og fællesskab
- **Strukturerede og målrettede behandlingsforløb** med anvendelse af musik, reminiscens, og sansestimulation
Fx individuel musikterapi viser gavnlig effekt på adfærd, depressive symptomer, angst og bedre følelsesmæssig trivsel
- **Indsatser tilpasses den enkelte person og give mening** (Interesser, sygdomsfase etc.)

McDermott et al (2014), Ridder et al (2013), Van der Steen et al (2018)

Alzheimerforeningens perspektiver

v. Sofie Dunkerley, videnskonsulent

Tidlig demensudredning er afgørende, men plages fortsat af geografisk variation og sen diagnosticering

Nye biomarkører kan gøre udredning billigere og lettere og kan understøtte et udredningssystem under pres

Psykosociale indsatser er central behandling efter diagnose, men adgang varierer stadig på tværs af kommuner

Som forening arbejder vi for, at forskning og udvikling resulterer i **bedre forløb for mennesker med demens.**

Det gør vi gennem:

Formidling

Videns-
baserede tilbud

Politisk arbejde

Bidrag til
forskning